

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	13
Rozdział I CZŁOWIEK I SPOŁECZEŃSTWO.....	15
1. Człowiek w społeczeństwie.....	15
▪ Człowiek jako istota społeczna.....	15
▪ Człowiek jako jednostka.....	17
2. Grupy społeczne.....	19
▪ Grupa społeczna i jej struktura.....	19
▪ Klasyfikacja grup społecznych (typy więzi społecznej).....	21
▪ Instytucje i organizacje społeczne.....	23
▪ Rodzaje organizacji społecznych.....	24
3. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna.....	24
▪ Pojęcie rodziny.....	24
▪ Funkcje rodziny.....	26
▪ Typy rodzin.....	27
▪ Patologia rodziny.....	27
4. Społeczeństwo.....	28
▪ Pojęcie społeczeństwa.....	28
▪ Socjalizacja.....	29
▪ Struktura społeczeństwa.....	30
▪ Społeczeństwo obywatelskie.....	31
5. Naród.....	33
▪ Pojęcie narodu.....	33
▪ Charakter narodowy i stereotypy narodowe.....	35
▪ Symbole narodowe.....	35
▪ Patriotyzm, nacjonalizm, internacjonalizm.....	36
▪ Ojczyzna – analiza socjologiczna.....	37

▪	<i>Emigracja</i>	38
▪	<i>Mniejszości narodowe</i>	40
6.	Prawa człowieka	40
▪	<i>Pojęcie praw człowieka</i>	40
▪	<i>Historyczny rozwój praw człowieka</i>	41
▪	<i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela ONZ</i>	42
▪	<i>Systemy i organizacje ochrony praw człowieka</i>	42
Rozdział II POLITYKA JAKO ZJAWISKO SPOŁECZNE		45
1.	Polityka i jej różne rozumienie	45
▪	<i>Pojęcie polityki</i>	45
▪	<i>Różne koncepcje polityki</i>	46
2.	Podmioty polityki	46
3.	Władza jako zjawisko społeczne	47
▪	<i>Władza i jej typy</i>	47
▪	<i>Legitymizacja władzy</i>	48
4.	Konflikt i kompromis w polityce	49
5.	Kultura polityczna	51
6.	Postać i role polityka	52
Rozdział III PAŃSTWO ORGANIZATOREM ŻYCIA SPOŁECZNEGO ..		54
1.	Państwo i jego cechy	54
▪	<i>Pojęcie państwa</i>	54
▪	<i>Cechy państwa</i>	54
2.	Geneza państwa	55
3.	Typy i formy państwa	56
▪	<i>Typy państwa</i>	56
▪	<i>Formy państwa</i>	57
4.	Funkcje współczesnego państwa	58
5.	Obywatelstwo	60
6.	System polityczny państwa	61
▪	<i>System polityczny i jego klasyfikacje</i>	61
▪	<i>System parlamentarny</i>	62
▪	<i>System prezydencki</i>	62
▪	<i>System mieszany</i>	63
▪	<i>System parlamentarno-komitetowy</i>	63

7. Zasady ustrojowe współczesnego państwa	64
▪ <i>Państwo prawa</i>	64
▪ <i>Państwo prerogatywne</i>	65
▪ <i>Zasada suwerenności</i>	65
▪ <i>Zasada podziału władzy i zasada jednolitości</i>	66
8. Formy regulacji prawnej we współczesnym państwie	67
▪ <i>Konstytucja</i>	67
▪ <i>Prawo wyborcze</i>	69
▪ <i>System partyjny</i>	70
9. Ustrój polityczny współczesnych państw	70
▪ <i>Państwo demokratyczne</i>	70
▪ <i>Państwo totalitarne</i>	71
▪ <i>Państwo autorytarne</i>	71
10. Systemy polityczne wybranych państw współczesnych	72
▪ <i>Stany Zjednoczone</i>	72
▪ <i>Francja</i>	74
▪ <i>Niemcy</i>	75
▪ <i>Wielka Brytania</i>	76
▪ <i>Systemy polityczne państw sąsiadujących z Polską</i>	78
▪ <i>Monarchie i republiki we współczesnym świecie</i>	78
▪ <i>Współczesne reżimy dyktatorskie</i>	80
Rozdział IV WSPÓŁCZESNA MYŚL POLITYCZNA	82
1. Ideologia, doktryna, program	82
▪ <i>Ideologia</i>	82
▪ <i>Doktryna i program</i>	83
▪ <i>Typologia ideologii</i>	84
▪ <i>Funkcje ideologii</i>	86
2. Charakterystyka wybranych nurtów myśli politycznej	87
▪ <i>Liberalizm</i>	87
▪ <i>Konserwatyzm</i>	90
▪ <i>Chrześcijańska demokracja</i>	92
▪ <i>Socjaldemokracja</i>	94
▪ <i>Nacjonalizm</i>	96
▪ <i>Faszyzm, nazizm, komunizm</i>	98
3. Partie polityczne.....	102
▪ <i>Partia polityczna i jej funkcje</i>	102
▪ <i>Historyczny rozwój partii</i>	104

▪ Typologia partii politycznych	105
▪ Systemy partyjne	106

Rozdział V W KRĘGU PROBLEMÓW DEMOKRACJI..... 108

1. Idea demokracji i jej historyczny rozwój.....	108
▪ Pojęcie demokracji	108
▪ Historyczne postacie demokracji	109
2. Formy demokracji.....	110
▪ Demokracja bezpośrednia	110
▪ Demokracja pośrednia.....	111
3. Instytucje systemu demokratycznego	111
▪ Wybory.....	111
▪ Parlament	114
▪ Partie polityczne	115
▪ Opinia publiczna.....	115
▪ Niezależne mass-media.....	116
4. Praworządność jako fundament demokracji.....	117
5. Wady i zalety demokracji.....	118

Rozdział VI SYSTEM POLITYCZNY RP 122

1. Konstytucyjne zasady ustroju politycznego RP.....	122
▪ Polskie konstytucje.....	122
▪ Od państwa autorytarnego do demokratycznego.....	123
▪ Naczelne zasady ustroju politycznego RP.....	124
2. Władza ustawodawcza (legislatywa) – Sejm i Senat	126
▪ Sejm RP i jego struktura	126
▪ Funkcje Sejmu RP.....	127
▪ Praca Sejmu RP	128
▪ Senat RP i jego struktura.....	129
▪ Funkcje i praca Senatu RP	130
3. Władza wykonawcza (egzekutywa) – Prezydent RP i Rada Ministrów	132
▪ Prezydent RP głową państwa.....	132
▪ Rada Ministrów.....	134
4. Władza sądownicza (judykatywa) – sądownictwo i organy ochrony prawnej.....	136
▪ Sądy i trybunały	136
▪ Organy kontroli państwa i ochrony prawnej	138
▪ Prokuratura	140

5. Samorząd terytorialny i społeczny	142
▪ <i>Struktura terytorialna Polski.....</i>	<i>142</i>
▪ <i>Gmina.....</i>	<i>143</i>
▪ <i>Powiat i województwo</i>	<i>144</i>
▪ <i>Samorząd społeczny.....</i>	<i>146</i>
6. Partie polityczne, związki zawodowe i stowarzyszenia w RP.....	147
▪ <i>Status prawny partii politycznych.....</i>	<i>147</i>
▪ <i>System partyjny RP.....</i>	<i>148</i>
▪ <i>Partie polityczne współczesnej Polski.....</i>	<i>148</i>
▪ <i>Związki zawodowe i organizacje pracodawców.....</i>	<i>152</i>
▪ <i>Stowarzyszenia, ruchy społeczne i fundacje.....</i>	<i>153</i>
Rozdział VII GOSPODARKA I CZŁOWIEK.....	154
1. Społeczny charakter gospodarowania.....	154
▪ <i>Człowiek istotą gospodarującą.....</i>	<i>154</i>
▪ <i>Praca i jej charakter.....</i>	<i>155</i>
▪ <i>Proces gospodarczy.....</i>	<i>155</i>
2. Gospodarka rynkowa i jej cechy	156
▪ <i>Proces wymiany i jego rodzaje.....</i>	<i>156</i>
▪ <i>Rynek i mechanizm rynkowy.....</i>	<i>157</i>
▪ <i>Podmioty gospodarcze w systemie rynkowym.....</i>	<i>159</i>
3. Przedsiębiorstwo jako podmiot gospodarki rynkowej	159
▪ <i>Przedsiębiorstwo i jego rodzaje</i>	<i>159</i>
▪ <i>Ugrupowania przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej.....</i>	<i>160</i>
▪ <i>Marketing</i>	<i>161</i>
4. Budżet państwa	162
5. Produkt krajowy brutto (PKB) – wytwarzanie i podział	164
6. Bank i giełda	165
▪ <i>Bank i kredyt.....</i>	<i>165</i>
▪ <i>Giełda i papiery wartościowe.....</i>	<i>166</i>
7. Rola państwa w gospodarce rynkowej.....	167
8. Problemy polskiej gospodarki i jej aktualny stan	168
▪ <i>Gospodarka polska w okresie przejściowym</i>	<i>168</i>
▪ <i>Przekształcenia własnościowe.....</i>	<i>169</i>
▪ <i>Problem bezrobocia.....</i>	<i>170</i>

Rozdział VIII POLSKA W STOSUNKACH MIĘDZYNARODOWYCH.. 172

1. Polityka zagraniczna i stosunki międzynarodowe.....	172
▪ <i>Pojęcie polityki zagranicznej</i>	<i>172</i>
▪ <i>Stosunki międzynarodowe i ich uczestnicy.....</i>	<i>173</i>
2. Procesy integracyjne w świecie	174
▪ <i>Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ)</i>	<i>174</i>
▪ <i>Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)</i>	<i>176</i>
3. Integracja europejska	176
▪ <i>Unia Europejska</i>	<i>176</i>
▪ <i>Rada Europy</i>	<i>179</i>
▪ <i>Pakt Północnoatlantycki</i>	<i>180</i>
▪ <i>Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie</i>	<i>181</i>
▪ <i>Współpraca regionalna.....</i>	<i>182</i>
4. Polska w stosunkach międzynarodowych	184
▪ <i>Pozycja międzynarodowa Polski.....</i>	<i>184</i>
▪ <i>Zasady i priorytety polskiej polityki zagranicznej</i>	<i>186</i>
▪ <i>Stosunki Polski z sąsiadami</i>	<i>187</i>
▪ <i>Polska w życiu międzynarodowym</i>	<i>188</i>
▪ <i>Polska wobec procesów integracyjnych w Europie</i>	<i>188</i>

Rozdział IX GLOBALNE PROBLEMY WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA.. 190

1. Problemy polityczne.....	190
▪ <i>Konflikty zbrojne i ich przyczyny</i>	<i>190</i>
▪ <i>Niestabilność ustrojów politycznych.....</i>	<i>191</i>
2. Problemy społeczno-ekonomiczne	192
▪ <i>Dysproporcje w rozwoju gospodarczym</i>	<i>192</i>
▪ <i>Zadłużenie</i>	<i>193</i>
▪ <i>Bezrobocie</i>	<i>193</i>
▪ <i>Głód i niedożywienie.....</i>	<i>194</i>
▪ <i>Choroby i profilaktyka</i>	<i>194</i>
3. Problemy cywilizacyjno-kulturowe	195
▪ <i>Degradacja środowiska naturalnego.....</i>	<i>195</i>
▪ <i>Problemy demograficzne</i>	<i>196</i>
▪ <i>Zacofanie cywilizacyjne</i>	<i>196</i>
4. Rozwiązywanie problemów nurtujących świat.....	197

Rozdział X KULTURA W ŻYCIU CZŁOWIEKA 199

1. Kultura a cywilizacja.....	199
▪ <i>Pojęcie cywilizacji.....</i>	199
▪ <i>Kultura jako zjawisko społeczne.....</i>	199
▪ <i>Kultura masowa</i>	200
▪ <i>Rola środków masowego przekazu.....</i>	201
▪ <i>Nauka i oświata.....</i>	202
▪ <i>Mechanizmy wpływu kultury na życie społeczne.....</i>	204
2. Tradycja a nowoczesność	205
3. Subkultury.....	207
4. Społeczny wymiar religii i Kościoła.....	208
▪ <i>Pochodzenie religii i jej typy</i>	208
▪ <i>Stosunki państwo – Kościół.....</i>	210
▪ <i>Współczesny Kościół katolicki.....</i>	210
▪ <i>Islam we współczesnym świecie</i>	211
▪ <i>Religia w polskim życiu narodowym</i>	212
▪ <i>Wyznania religijne we współczesnej Polsce.....</i>	213
5. Stosunki państwo – Kościół w Polsce po II wojnie światowej.....	214
▪ <i>Okres stalinizacji Polski do 1956 r.....</i>	214
▪ <i>Okres postalinowski do 1989.....</i>	216
▪ <i>Okres III Rzeczypospolitej Polskiej.....</i>	219

Rozdział XI ŚWIAT WSPÓŁCZESNY I POLSKA 221

1. Świat współczesny – wybrane zagadnienia po 1945 r.....	221
▪ <i>Organizacja Narodów Zjednoczonych 1945</i>	221
▪ <i>Zimna wojna 1946.....</i>	221
▪ <i>Doktryna Trumana 1947</i>	222
▪ <i>Plan Marshalla 1947.....</i>	222
▪ <i>System demokracji ludowej 1948</i>	223
▪ <i>Izrael 1948.....</i>	224
▪ <i>Powstanie dwóch państw niemieckich 1949.....</i>	224
▪ <i>Kwestia jugosłowiańska 1949</i>	225
▪ <i>Pakt Północnoatlantycki 1949.....</i>	225
▪ <i>Rewolucja w Chinach 1949.....</i>	226
▪ <i>Wojna koreańska 1950</i>	226
▪ <i>Układ Warszawski 1955</i>	227
▪ <i>Ruch państw niezaangażowanych 1955</i>	228
▪ <i>XX Zjazd KPZR 1956.....</i>	228

▪	<i>Węgry 1956</i>	229
▪	<i>Konflikt sueski 1956</i>	229
▪	<i>Rok Afryki – dekolonizacja 1960</i>	230
▪	<i>Kryzys berliński 1961</i>	231
▪	<i>Kryzys kubański 1962</i>	231
▪	<i>Wojna wietnamska 1964</i>	232
▪	<i>Rewolucja kulturalna w Chinach 1966</i>	232
▪	<i>Wojna sześciodniowa 1967</i>	233
▪	<i>Czechosłowacja 1968</i>	233
▪	<i>Wojna Jom Kippur 1973</i>	234
▪	<i>Akt Końcowy KBWE 1975</i>	234
▪	<i>Afganistan 1979</i>	235
▪	<i>Polska 1980</i>	236
▪	<i>Wojna iracko-irańska 1980</i>	236
▪	<i>Pierestrojka Gorbaczowa 1985</i>	237
▪	<i>Doktryna Reagana 1986</i>	237
▪	<i>Jesień Ludów w Europie 1989</i>	238
▪	<i>Zjednoczenie Niemiec 1990</i>	238
▪	<i>Rozpad Związku Radzieckiego 1991</i>	239
▪	<i>Wojna w Zatoce Perskiej 1991</i>	240
▪	<i>Wojna w Jugosławii 1992</i>	240
▪	<i>Konflikt w Kosowie 1999</i>	241
▪	<i>Dekada niepodległości 2000</i>	241
▪	<i>Terroryzm światowy 2000</i>	242
▪	<i>Problem broni atomowej 2000</i>	243
2.	Polska współczesna – wybrane zagadnienia po 1945 r.	243
▪	<i>Polska w nowych granicach 1945</i>	243
▪	<i>Opozycja polityczna 1945</i>	244
▪	<i>Opozycja zbrojna 1945</i>	246
▪	<i>Referendum ludowe 1946</i>	247
▪	<i>Sejm Ustawodawczy 1947</i>	247
▪	<i>Mała konstytucja 1947</i>	248
▪	<i>Nacjonalizacja przemysłu 1946</i>	249
▪	<i>Plan trzyletni 1947</i>	249
▪	<i>Unifikacja polityczna 1948</i>	250
▪	<i>Stalinizacja państwa 1948</i>	251
▪	<i>Socrealizm 1949</i>	252
▪	<i>Plan sześcioletni 1950</i>	253

▪ <i>Konstytucja PRL 1952</i>	254
▪ <i>Wydarzenia poznańskie 1956</i>	255
▪ <i>Październik 1956</i>	256
▪ <i>Mała stabilizacja 1956</i>	257
▪ <i>Protest intelektualistów 1964</i>	258
▪ <i>Konflikt z Kościołem 1966</i>	259
▪ <i>Marzec 1968</i>	260
▪ <i>Grudzień 1970</i>	261
▪ <i>Druga Polska 1971</i>	263
▪ <i>Radom 1976</i>	264
▪ <i>Nowa opozycja polityczna 1976</i>	264
▪ <i>Manewr gospodarczy 1976</i>	265
▪ <i>Kultura polska 1979</i>	266
▪ <i>Strajki i umowy społeczne 1980</i>	267
▪ <i>NSZZ „Solidarność” 1980</i>	268
▪ <i>Stan wojenny 1981</i>	269
▪ <i>Kultura niezależna 1981</i>	270
▪ <i>Pozorna normalizacja 1982</i>	271
▪ <i>Okrągły stół 1989</i>	272
▪ <i>Wybory kontraktowe 1989</i>	273
▪ <i>Rządy obozu solidarnościowego 1989</i>	274
▪ <i>Wybory prezydenckie 1990</i>	274
▪ <i>Wybory parlamentarne 1991</i>	275
▪ <i>Mała Konstytucja 1992</i>	276
▪ <i>Wybory parlamentarne 1993</i>	276
▪ <i>Wybory prezydenckie 1995 r.</i>	277
▪ <i>Konstytucja RP 1997</i>	278
▪ <i>Wybory parlamentarne 1997</i>	278
▪ <i>Wybory prezydenckie 2000</i>	279

AKTUALNOŚCI	281
--------------------------	------------

Bibliografia	291
---------------------------	------------